

EDITORIAL

Tay-ogon ang paghari sa paantus, papet, ug pasistang rehimeng US-Marcos

Sa umalabot nga mga bulan ug tuig, katungdanan sa kalihukang nasud-non-demokratiko nga kusganong iasdang ang kalihukang propaganda ug pag-organisa sa masa. Kinahanglang gamiton ang tibuok kusog aron abton ang minilyong katawhan sa mga pabrika, komunidad, kampus, upisina, ug uban pa. Kinahanglan labaw pang iasdang ang ilang mga pakigbisog ilabina batok sa pagsaka sa presyo, alang sa dugang suhulan ug sweldo, trabaho ug panginabuhian, ug batok sa nagkakusog nga interbensyong militar sa US ug ang pagpangandam ug pagpanghagit niini og gubat.

Pahimuslan ang maayo kaayong sitwasyon aron labaw pang pukawon, organisahon ug palihukon ang tanang demokratikong sektor sa katawhanng Pilipino, ilabina ang mga mamumuo, mag-uuma, ug halapad nga masang naghago.

Hiusahon ang grabeng kasuko sa katawhang Pilipino sa mapahimuslanon, pasista, ug papet nga rehimeng US-Marcos nga nagdala kanila sa labaw pang pagpahimulos, kakabus, ug pag-antus. Sa milabayng duha ka tuig ubos ni Marcos, mitiurok ang ekonomiya ug panginabuhian sa katawhan, migrabe ang terorismo sa estado ug pagpanumpo sa mga demokratikong katungod, migrabe ang korapsyon ug kahakog, ug labaw pang migrabe ang pagtugot sa papet nga rehimen sa interbensyong militar ug pulitika sa imperyalismong US.

Tungod sa kontra-katawhan, kontra-kabus, ug maki-langyaw nga mga palisiya ni

Ferdinand Marcos Jr, labaw pang mitiurok ang gibilin kaniadto ni Duterte nga nahugnong ekonomiya ug panginabuhian sa kadaghanan sa katawhan. Sukad naghari si Marcos, walay hunong ang pagsaka sa presyo sa bugas ug uban pang nag-unang palaliton ug serbisyo. Sa laraw nga madani ang langyawng pamuhunan, gilansang ni Marcos ang minimum nga suhulan sa mga ma-

mumuo ug sweldo sa mga ordinar-yong empleyado, nga karon katunga na lang sa bili sa inadlaw nga panginahanglan nila ug sa ilang mga pamilya.

Napakyas si Marcos nga sulbaron ang grabeng problema sa kawad-on sa trabaho, ilabina sa kabatan-onan. Mas grabe pa, gihata-gag dalan ni Marcos ang dagkung langyawng kapitalista ug ilang mga kakunsabong dagkung burgesya nga ilugon ang yuta, pangisdaanan, balayan ug panginabuhian sa masang kabus ug bisan sa mga petiburgesya sa kabanikanhan ug kasyudaran. Minilyong Pilipino ang walay panginabuhian, tarong nga trabaho o igo nga kita. Labaw pang gipakusog ni Marcos ang liberalisasyon sa importasyon nga labawng nagapatay sa lokal nga produksyon ug nagapahuyang ug nagapabangkrote sa ekonomiya. Labaw pang mibug-at ang utang sa mga Pilipino tungod sa patuyang nga pagpangutang ni Marcos. Bakak ug walay unod ang gipasigarbo ni Marcos nga "paglambo" nga takuban lamang sa makanunayong paggrabe sa kahimtang sa halapad nga masa sa katawhan.

Gibuhian ni Marcos ang iyang mga irong-buang nga pasistang ahente sa militar ug pulis aron walay hunong nga gukdon ang katawhang gigutom ug nasuko. Sa gatu-

san ka barangay sa kabukiran, nag-hari-hari ang militar sa takuban sa operasyong "community service" ug "barangay development." Sa kasyudaran, ginasubaybayan ang mga unyon sa mga pabrika ug upisina, mga kahugpungan sa kabus nga komunidad, mga organisasyon sa kampus, mga asosasyon sa kababayan-an, tawong-simbahan, tigpanalipud sa tawhanong katungod, kinaiyahan ug uban pa. Gihadlok ang katawhan nga "mosurender" o "mobalik-sa-guberno" sa pagsulay nga sila pahilumon, bungkagon ang ilang panaghiusa, ug sumpuon ang ilang pagsukol.

Gigamit ni Marcos ang kaluha nga balaod nga Anti-Terror Law ug Anti-Terrorism Financing Law, aron ipatuman ang walay hunong nga pag-aresto, pagpasaka og hinimohimong kaso, ug pagpriso. Ilabina sa kabukiran, walay hunong ang mga kaso sa pag-abuso sa tawhanong katungod, mga pagpatay ug pagmasaker sa mga sibilyan, ug uban pang mga paglapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod. Walay pugong usab ang teroristang pagpamomba gikan sa kahannginan, pagpangistraping ug pagpanganyon aron itisok ang kahadlok sa dughan sa katawhan.

Ubos ni Marcos, labaw pang nabutyag ang tagos-sa-bukog nga kadunot sa nagaharing sistema. Sukad nga subling nakalingkod sa Malacañang, sunod-sunod nga gipabasura ni Marcos ang mga kaso batok sa ilang pamilya kalabot sa gatasan ka bilyong pisong bahandi nga gikawat sa panahon sa iyang amahang diktador. Timaan sa krisis sa nagaharing sistema, walay katagbawan ang kahakog ni Marcos sa burukratikong benepisyong ug pribilehiyo. Ang gatasan ka bilyong pisong Maharlika Investment Fund kontrolado ni Marcos aron paburan ang iyang mga kroni ug paboritong upisyal.

Kontrolado usab karon ni Marcos ang ismagling sa bugas, asukar ug uban pang mga kontrabandong pang-agrikultura. Giilog ni Marcos gikan sa kamot sa mga Duterte ang pipila ka dagkung kontrata sa guberno sama sa proyekto sa riles sa Mindanao, ug uban pang dagkung proyekto sa imprastruktura. Usa kini sa mga hinungdan sa hingpit nga pagkabungkag sa ilang kunuhay "panaghiusa" ug sa nagkakusog nga away sa nagbanging mga pundok sa nagaharing hut-ong.

Kung kaniadto miluhod si Duterte sa China ug nagpakaitoy sa US, hingpit karong gitugyan ni

Marcos ang kagawasan ug kaugalingnan sa Pilipinas sa imperyalismong US. Bugti sa ayudang militar, pulitikanhong suporta ug mga saad sa pamuhunan, gipaturoran ni Marcos ang US og dugang mga base ug pasilidad militar sa lain-laing bahin sa nasud aron ipwesto ang mga langyawng tropa ug armas. Gipagamit ni Marcos sa US ang Pilipinas isip lunsaranan sa mga operasyong militar subay sa estratehiyang heyopolitikal niini batok sa imperyalistang karibal nga China. Walay adlaw nga milabay nga wala gigamit sa US ang yuta ug kadagatan sa Pilipinas alang sa mga pagbansay ug pagpangandam og gubat. Sa takuban sa pagdepensa sa West Philippine Sea, gipagamit ni Marcos sa US ang AFP ug Philippine Coast Guard aron maglunsad og mga operasyon para hagiton ang China ug hatagag rason ang posibleng paggamit sa Mutual Defense Treaty sa panahon nga gusto sa US.

Ngitngit ang kaugmaon sa tibuk nasud ug siguradong labaw pang mograbe ang kahimtang sa katawhang Pilipino ilalum sa rehimeng US-Marcos ug dunot nga estado sa mga nagaharing hut-ong. Labaw nga gikinahanglang mobarog ug hinusang molihok ang tibuk katawhan aron panalipdan ang ilang nasudnon ug demokratikong interes. Si Marcos karon ang numero unong pabug-at sa masa sa katawhan, numero unong terorista, numero unong korap, numero unong itoy sa imperyalismong US ug numero unong traydor sa kagawasan ug seguridad sa nasud. Ang rehimeng US-Marcos ang numero unong ginasingil, ginasaway ug ginasuklan sa katawhang Pilipino.

Padayong sagubangon ang tanang natad sa pakigbisog. Gikan sa pag-alsa sa mga pabrika, rali sa mga eskwelahan, upisina, komunidad ug mga kadalanan, paghagit sa reaksyunaryong eleksyon, hangtud sa armadong pakigbisog sa kabukiran, kinahanglang ipakita sa halapad nga masa ang ilang kasuko ug kasilag kang Marcos, ug isalikway ug tay-ogon ang iyang paghari. **AB**

 <p>Bolyum LV Ihap 14 Hulyo 21, 2024</p> <hr/> <p>Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p>	<h2 style="text-decoration: underline;">Unod</h2> <p>Editorial: Tay-ogon ang paghari sa paantus, papet ug pasistang rehimeng US-Marcos 1</p> <p>Makabayan, magpadagan og 12 ka senador 3</p> <p>GRP-NDFP <i>peace talk</i>, duso sa bag-ong grupo 3</p> <p>Mga protesta 3</p> <p>Ang pagbalik sa Bagtuan 4</p> <p>RAA: labawng kadaut alang sa Pilipinas 5</p> <p>Saywar sa US bahin sa West Philippine Sea 6</p> <p>Managsuon, gipatay sa militar ug pulis 7</p> <p>Asembleya sa ILPS, gilunsad sa Malaysia 7</p> <p>Sa mubong pagkasulti 8</p> <p>74th IB: Berdugo sa Sityo Canonghan 9</p> <p>Iskemang BRT sa Iloilo 10</p>
<p>Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
 ang.bayan@cpp.ph	

Koalisyonang Makabayan, magpadagan og 12 ka senador

Gitawag nga "Oposisyon sa Katawhan," gipahibalo niadtong Hulyo 10 sa Koalisyonang Makabayan ang ilang plano nga magpadagan og 12 ka kandidato pagkasenador sa eleksyon 2025. Lig-on ang desisyon sa koalisyon nga mobarog isip tinuod nga oposisyon sa eleksyon nga gidominahan sa mga paksyon sa nagharing hut-ong. Kini morepresentar sa interes sa ordinaryong katawhan sa Senado.

Gideklara sa koalisyon nga pasiugdahan sa makinasadnon ug progresibong mga kandidato ang kumprehensibong programang nasudnon-demokratiko nga motubag sa "tinguha sa katawhang Pilipino alang sa kalamboan para sa kadaghanan, pagtahod sa katungod, ug hingpit nga nasudnong soberanya."

Una nang gipahibalo ni Rep. France Castro niadtong Hunyo 26 ang iyang pagdagan isip Senador ubos sa koalisyon, dala ang panawagang "Titser naman sa Senado."

Duha ka semana lang human niini, giatake dayon siya sa estado. Gipahamtangan siya sa dili makatarunganong hukum nga sad-an sa kasong *child abuse*, kauban si Satur Ocampo ug 11 pa sa gitawag nga Talaingod 18. Ang kaso nagsumikad sa ilang pagtabang sa mga magtutudlo ug 14 ka estudyante sa Sityo Dulyan, Barangay Palma Gil, Talaingod Davao del Norte niadtong 2018. Niadtong Disyembre 2018, gisalikway na sa korte ang kasong *kidnapping* batok kanila. Sunod-sunod nga mga aksyon ang gipahigayon sa mga nasudnon-demokratikong grupo aron kundenahin ang hukum sa korte. Gisaad sa Talaingod 18 nga ilang batukan ang hukum sa tanang natad.

Wala mahadlok ang Makabayan sa atake. Niadtong Hulyo 16, gideklara niini si Gabriela Women's Party Rep. Arlene Brosas isip ikaduhang kandidato. Gipili si Brosas sa Komite sa 100 ka Kababayan-an gikan sa lain-laining sektor. Sila Castro ug Brosas mao ang kasamtangang House Minority Floor Leader ug Assistant House Minority Floor Leader sa Kongreso. **AB**

Panaghisgot kalinaw tali sa GRP-NDFP, giduso sa grupong bag-ong tukod

NAGTAPOK NIADTONG HULYO 16 ang pipila ka iladong indibidwal ug lider sa Santo Domingo Church Compound, Quezon City alang sa usa ka diskusyon ug aron maghatod og kusog nga mensahe sa rehimen ni Marcos bahin sa panaghisgot kalinaw. Niadtong adlawa, ilang gitukod ang Council of Leaders for Peace Initiatives (CLPI) aron ihingusog ang panaghisgot kalinaw tali sa Gubyerno ng Republika ng Pilipinas (GRP) ug National Democratic Front of the Philippines (NDFP).

Ang CLPI gilangkuban sa mga akademiko, abogado, mga kanhi deka-no, mga obispo ug lider sa lain-laining simbahan, ug mga nailhang tigpasiugda sa kalinaw. Nanawagan ang grupo kang Marcos Jr nga magpadayag og "tin-aw ug matinud-anong tinguha nga pasiugdahan ang malinawon ug nahiusahang solusyon sa dugay nang nagtunhay nga armadong panagbangi" sa Pilipinas. Matud pa nila, ang makatarunganong kalinaw gikinahanglan alang sa mas lambo nga kahimtang sa nasud.

Gihatagag duut sa grupo ang kakulang sa sunod nga mga lakang ug aksyon human gipagula ang Oslo Joint Statement sa GRP ug NDFP niadtong Nobyembre 23, 2023. Kini nga deklarasyon nagpakita sa plano o tinguha nga subling ablihan ang negosasyon ug iplatar ang gambalay sa pagpatuman niini.

3,000 mag-uuma sa tubo, nagrali sa Batangas. Sa pagpangulo sa SUGAR-Batangas, nagtigum ang 3,000 ka mga mag-uuma sa tubo atubangan sa upisina sa DSWD sa Batangas City niadtong Hulyo 10 aron ipanghingusog ang pagpanghatag sa ayuda nga gigahin alang kanila. Resulta sa protesta, gidawat sa DSWD ang mga papeles sa ikalimang hugna sa mga benepisyaryo nga una nilang gibalibaran. Giawhag sa mga mag-uuma ang hinanaling pagpagawas sa ayuda.

Protesta alang sa Palestine. Kapin 300 ka mga kabatan-onan ug estudyante gikan sa Baguio City ang misalmot sa protesta alang sa Palestine niadtong Hulyo 7 sa Malcolm Square sa syudad. Nagpiket usab atubangan sa FEU ang Tamaraws for Palestine niadtong Hulyo 15 aron ipadayag ang ilang suporta sa katawhan sa Palestine. Ilang gimakmak ang nagpadayong kampanya sa henosidyo sa Zionistang estado sa Israel, nga gisuportahan sa imperyalismong US, batok sa mga Palestino sa Gaza Strip.

Protesta batok sa RAA. Miadto sa embahada sa Japan sa Pasay City niadtong Hulyo 8 ang Bayan ug Asia-Wide Campaign against US-Japanese Domination and Aggression of Asia aron kundenahon ang pagpirma sa Japan ug Pilipinas sa kasabutang militar nga Reciprocal Access Agreement (RAA). Sumala sa Bayan, ang kasabutan usa ka makuyaw nga lakang ug mosangpot sa grabeng militarisasyon ug panagbangi sa Asia-Pacific.

Panagtapok ug protesta batok sa NATO, gipahigayon sa US. Nagtapok niadtong Hulyo 7 sa Washington DC sa US ang 60 ka grupong anti-imperyalista ubos sa Resist NATO (North Atlantic Treaty Organization) aron ipanawagan nga ihunong na ang mga gubat sa US sa Ukraine ug uban pang bahin sa kalibutan, ingonman ang henosidyo niini sa Palestine. Nagmartsa sila padulong sa White House. Ayha kini, gipahigayon sa mga grupo ang Resist NATO Summit nga gitambungan sa 300 ka indibidwal. Gipahiuyon nila kini sa ayha ang panagtigum sa mga nasud nga myembro sa NATO sa Washington niadtong Hulyo 7-9 sa okasyon sa ika-75 nga anibersaryo niini.

Ang pagbalik sa Bagtuan

Sa diwa sa kalihukang pagtul-id nga ginalunsad sa Partido Komunista ng Pilipinas sa tibuok nasud, determinadong ginaasandang sa tanang rebolusyonaryong pwersa sa mga prubinsya sa Southern Tagalog ang nagkalain-laining aspeto sa mga gimbuhaton. Bug-os nga paningkamot ang gihimo sa mga yunit sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) aron makabalik sa mga lugar nga dugay nang nabiyaan para subling makonsolida ang baseng masa ug labaw pa kining palig-onon taliwala sa gipagrabeng atake sa kaaway.

Usa ang Bagtuan sa maong mga lugar. Bahandianon sa rebolusyonaryong kasaysayan ang baryo maong kini ang usa sa mga pokus nga barangay sa National Task Force (NTF)-Elcac. Biktima ang katawhan sa lugar sa dinaghang pugos nga pagpasurender, pisikal ug mental nga tortyur, pagpanghulga, pagpanghasi, ug pagpanghadlok. Halos walay hunong usab sa milabayng lima ka tuig ang *focused military operations* (FMO) ug Retooled Community Support Program Operations (RCSPO) sa mga berdugong militar ug pulis aron pukanon ang rebolusyonaryong panaghiusa sa masa dinhi.

Gikabalak-ang ipasulod sa Bagtuan ang pipila ka mga mini ug magun-ubong mga proyektong pangkalamboan lakip ang pagmina sa kabukiran. Pagagub-on niini ang mga kaingin, talukan (humayan), ug mga gipuy-ang lugar sa masa nga nakuha nila tungod sa malampusong rebolusyong agraryo nga gipasiugdahan sa masa sa lugar, kaabag ang BHB.

Bisan pa man, wala nahadlok ang masa sa Bagtuan sa mga atake ug pagpamungkag sa mga berdugo. Daku ang ilang kalipay sa pagsugat sa pagbalik yunit sa BHB sa lugar bisan og adunay RCSPO nga nakaistasyon sa usa sa mga komunidad nga sakop niini.

Dihadiha nga gihimo sa yunit sa BHB ang pagtigum sa mga yaweng masa sa lu-

gar aron iplatar balik ang mga rebolusyonaryong gimbuhaton. Pinaagi sa paningkamot sa masa ug sa yunit, nalunsad ang serye sa mga pagtuon sa Batakang Balaod sa Partido, Programa sa Nasudnon Demokratikong Rebolusyon, ug pamahayag sa KTKS sa ika-55 nga anibersaryo sa Partido. Daghan sa mga kanhi pwersa sa sangay sa Partido sa lokalidad (SPL) ang nanumpa balik sa Partido aron palig-onon ang ilang komitment.

"Dili kayang mabag-o sa kaaway ang among pagdapig sa Partido ug BHB bisan og makadaghang higayon pa silang mag-operasyon sa lugar aron kami hadlukon," pamahayag ni Tatay Ipe, kalihim sa SPL.

Ingonman, daghang mga bagong myembro ang napasumpa, nga nagpamatuod nga dili maputol ang rebolusyonaryong manununod nga naggikan pa sa mga nag-unang myembro sa Partido nga nagkumpas ug nagpasiugda sa rebolusyonaryong tradisyon ug kasaysayan sa baryo.

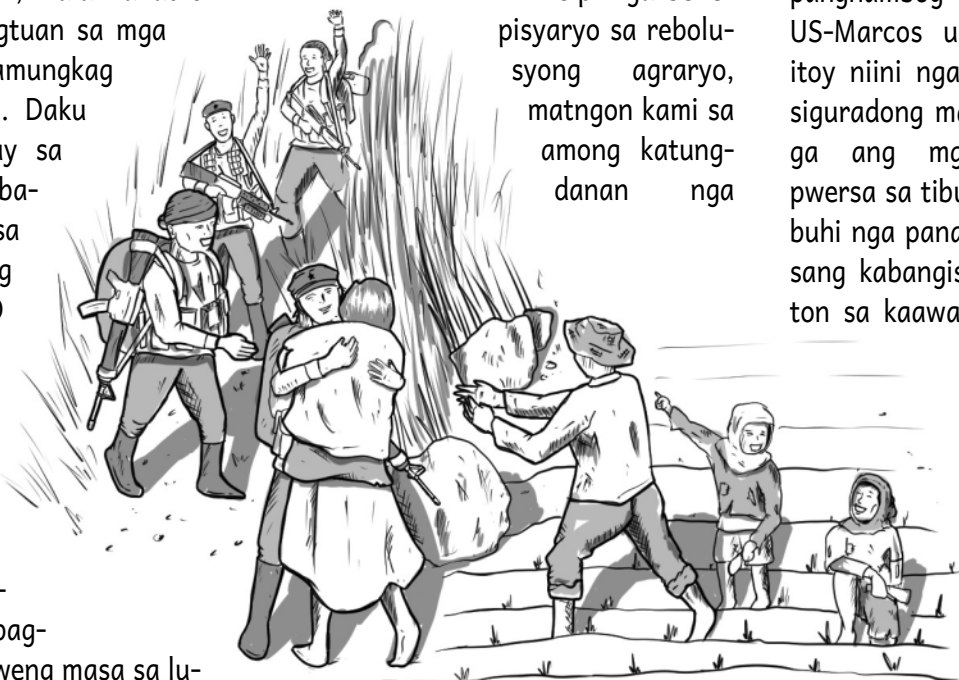
"Isip mga benepisaryo sa rebolusyong agraryo, matngon kami sa among katungdanan nga

makanunayong molihok sa Partido sama sa among mga katigulangan. Kung dili namo kini buhaton, ilugon ra sa gubyerno ni Marcos ang among mga yuta," ingon ni Jonas, usa ka batan-on nga bag-ong myembro sa Partido.

Tungod kay mas nasabtan sa masa ang hugot nga panginahanglang iplatar balik ang organisasyon sa Partido nga mangulo sa ilang kalihukang masa, sunod nga gihimo ang serye sa subling pagtukod ug pagtigum sa mga sangay sa Partido sa mga baryo nga sakop sa Bagtuan. Pinaagi niini, gitibuok ang mga plano sa hiniusang pagdepensa ug paglihok sa masa sa lugar aron mapugngan ang mga atake sa kaaway ug batukan ang bisan unsang mini ug magun-ubong proyektong pangkalamboan nga gustong ipasulod sa NTF-Elcac ug sa reaksyunaryong gubyerno sa Bagtuan. Gibuhat usab ang planong pagtinabangay ug kolektibong pagpananum sa mga kaingin ug basakan.

Sumala ni Tatay Ipe, "Naa sa atong mga kamot ang atong kaugmaon. Maprotektahan ra nato ang atong kinabuhi ug panginabuhian kung lig-on ang Partido ug nagka-hiusa kitang tanan."

Ang kasinatian sa Bagtuan nagpamatuod nga dili tinuod ang gipanghambog sa rehimeng US-Marcos ug sa mga pasistang itoy niini nga militar ug pulis nga siguradong mahurot na karong tui-ga ang mga rebolusyonaryong pwersa sa tibuok nasud. Kini usa ka buhi nga pananglitan nga bisan unsang kabangis sa atake ang buhaton sa kaaway, dili nila mahimong pulbuson ang rebolusyonaryong panaghiusa sa masa ug Bagong Hukbong Bayan ug sa proletaryong Partidong nangulo sa rebolusyon. AB

RAA: Kasabutang militar sa Japan, mas maghatag og kadaut sa mga Pilipino

Gipirmahan niadtong Hulyo 8 ang kasabutang militar tali sa Pilipinas ug Japan nga mao ang Reciprocal Access Agreement (RAA). Sa kinaunahang higayon sukad natapos ang Ikaduhang Gubat sa Kalibutan, pagatugutan niini ang pagsulod ug pagpondo sa mga tropa sa imperyalistang Japan sa nasud. Pagatugutan niini ang walay pugong nga paggawas-sulod sa mga tropang Hapon sa takuban sa giusang mga pagbansay ug kooperasyon. Daku ang kapareho niini sa kasamtangang Visiting Forces Agreement tali sa US ug Pilipinas.

Ang RAA langkub sa Indo-Pacific Strategy sa US nga adunay nag-unang tumong nga pugngan ang paglapad sa gahum ug impluwensya sa China, ang komun nga kaaway sa Japan ug US sa Asya. Gipirmahan kini sa konteksto sa gipakusog nga mga operasyong militar sa Japan sa ubang nasud sa gambalay sa Quad (Quadrilateral Security Dialogue) nga gipangulohan sa US, ug sa nagkadakung papel niini sa mga pagbansay ug pagpangandam sa gubat.

Sa tukmod sa US sa miaging mga tuig, gipakusog ug gipadaku sa Japan ang gitawag niining *self-defense force* isip usa ka pwersang iggugubat, nga dayag nga ginadili sa kaugalingon niining konstitusyon. Ginatukmod sa US ang Japan nga pataason ang badyet niini sa militar ngadto sa 2% (gikan sa 1%) sa *gross domestic product* niini aron “motaambo sa gasto” sa “pagpugong sa agresyon sa China.”

Samtang nagsilbi ang Japan isip sekundaryong kaabag nga imperyalistang gahum sa US, adunay kalkuladong risgo nga mapakusog usab niini ang mga monopolyong kapitalistang Hapon nga nagtinguha sa ekspansyunismo. Niadtong 2023, gigmambalay sa Japan ang kaugalingong plano nga Free and Open Indo-Pacific aron hatagag porma ang pagpalig-on sa kaugalingong presensya militar ug pagpalapad sa impluwensya sa Asya isip usa ka imperyalistang nasud.

Plano sa Japan nga ihan-ok ang \$75 bilyong sobrang kapital niini sa porma sa pamuhunan sa nagkalain-

laing proyektong imprastruktura sa mga nasud sa South ug Southeast Asia. Labaw pa sa US ug China, ang Japan ang pinakadakung imperyalistang mamuhunan sa rehiyon. Mikabat sa \$367 bilyon ang kasamtangang pamuhunan niini sa mga proyekto sa Southeast Asia pa lang, ilabina sa Singapore, Vietnam, ug Pilipinas.

Lalum nga impluwensya ug kontrol sa Pilipinas

Sa panahon sa rehimen ni Aquino II, aduna nay mga kasabutan tali sa Pilipinas ug Japan aron tugutan ang pagdunggo ug pagpondo sa mga pwersang Hapon sa nasud. Bisan pa man, niadtong 2023 lamang pormal nga gisugdan ang negosasyon sa pagtibuok sa RAA. Gisupportahan kini sa US sa nahitabong Trilateral Summit tali sa US, Japan, ug Pilipinas niadtong Abril, diin gipadayon ang pagpatuman sa mga giusang pagbansay sa tulo ka nasud sa South China Sea. Pipila ka adlaw sa wala pa ang maong tiggum, gihimo sa tulo ka nasud ang kinaunhang dungan nga paglawig sa mga barkong iggugubat sa West Philippine Sea.

Pinaagi sa RAA, gitugutan ni Marcos ang Japan nga palig-onon ang interbensyon niini sa Pilipinas bugti sa paghatag og mga karaang himang militar sama sa mga sistemang radar pangsarbeylans, ingonman ang mga saad sa pamuhunan ug pautang, nga nagpasabot lamang

sa grabeng pagsalig sa nasud sa langyawng kapital.

Giablihan usab sa RAA ang mga samad nga wala pa naayo nga gibunga sa brutal nga okupasyon sa Japan sa Pilipinas gikan 1942 hangtud 1945. Dokumentado ang linuog nga mga krimen sa gubat nga gihimo sa mga tropang Hapon. Pinakatataw dinhi ang sistema sa sekswal nga pagpangulipon kung asa liboan ka Pilipinong kababayan-an, bata, ug mga bayot ang gidagit gikan sa ilang mga komunidad ug gipriso sa mga kampo militar aron balik-balik nga luguson, tortyuron, ug pakaulawon. Naila ang mga biktima isip mga “comfort women,” nga hangtud karon gihikawan sa hustisya, pareho sa Japan ug sa reaksyunaryong estado sa Pilipinas. Taliwala sa duso sa United Nations, wala kanus-aman hingpit nga giila sa Japan ang mga Pilipinong *comfort women* ug wala kini naghatag og bisan usa ka sentimong kumpensasyon kanila. **AB**

Aktibong saywar sa imperyalistang US kabahin sa West Philippine Sea

Milanog ang singgit sa mga aktibistang Pilipino-Amerikano samtang namulong ang utok-gyerang kongresista sa US nga si Rep. Darrell Issa sa kumperensya sa Center for Strategic and International Studies sa Washington, DC niadtong Hulyo 11. Gimakmak sa mga aktibista ang presensyang militar sa US sa Pilipinas, ang mga krimen niini batok sa mga Pilipino, ug ang pagpanghagit og gyera batok sa ilang imperyalistang kaaway nga China.

Si Issa usa ka myembro sa US-Philippine Friendship Caucus ug sa US House Foreign Affairs Committee. Ginaduso niya sa Kongreso sa US ang paghatag og dugang \$500 milyong ayudang militar para sa Pilipinas. Dayag niyang ginasulsulan ang bangi tali sa Pilipinas ug China sa West Philippine Sea (WPS) aron iduso ang interes sa US.

Sa iyang pamulong, gidayeg ni Issa ang malampusong pagduso sa imperyalistang US sa Japan nga magpadala og mga tropang militar sa Pilipinas aron batukan ang usa ka "komun nga kaaway" nga mao ang China.

Sa takuban sa ipokritikong pagdepensa sa "gawasnong kadagatan ug teritoryong pangdagat sa Vietnam, Taiwan, ug Pilipinas," gisaway ni Issa ang giingong "agresibong" aktibidad sa mga sakyang pangdagat sa China sa South China Sea. "Kung wala tay buhaton, makasaksi kita sa paglamon, direkta o dili direkta, sa maong mga nasud ug teritoryo," pagpanghadlok pa niya.

Samtang sa usa ka sulat niadtong Hulyo 12, gihangyo sa duha ka senador sa US kang Biden nga maghatag og "kumpletong listahan sa mga pangmilitar, ekonomiko, ug diplomatikong mga opsyon nga giandam sa Pentagon ug US State Department aron suportahan ang Pilipinas sa pakigbangi niini batok sa China sa WPS."

Kakoro sa Pilipinas

Kakoro ni Issa ug mga senador sa US ang daghang bayarang itoy sa imperyalistang US sa Pilipinas sa pagpanghulhog og gyera batok sa

China. Sa sugo sa US, walay hunong ang ilang pagsabasaba aron painiton pa ang tensyon sa WPS ug isangyaw ang mini nga patriyotismo sa mga Pilipino batok sa China.

Lakip dinhi ang kanhing upisyal sa US Air Force nga si Col. Raymond M. Powell, nga gihatagan sa mga kumpanya sa midya sa Pilipinas og daghang oras sa telebisyon ug mga interbyu sukad pa sa miaging tuig. Nagpaila si Powell isip "security analyst" ug "eksperto sa isyung pangkadagatan."

Si Powell usa ka operatiba sa saywar ug ahente-probokador sa US nga nagatukmod sa mga pwersang pangseguridad sa Pilipinas nga maglunsad og mga mahagitong operasyon sa WPS, ug gamiton na ang Mutual Defense Treaty sa nasud sa US. Walay hunong ang iyang paghulagway sa China nga sarado sa pagkignegosasyon aron ipakita nga wala nay espasyo para sa diplomasya ug dayalogo.

Kaduweto niya si Commodore Jay Tarriela, tigpamaba sa Philippine Coast Guard (PCG) para sa WPS, nga nagbansay bag-o lang sa Washington, DC. Bisan nakapailalum sa kumand sa PCG, kanunay nga adunay kaugalingong "opinyon" si Tarriela sa mga isyu sa WPS. Subsub ang iyang mga pamahayag nga sagad sukwahi pa sa pamahayag sa tigpamaba sa tibuok PCG ug sa Phi-

lippine Navy. Ginapainit ni Tarriela ang mga tensyon sa WPS ug matngong tigpakaylap og disimpormasyon o mga pekeng impormasyon.

Aktibo usab nga tigpakaylap sa saywar ug linya sa US kalabot sa WPS ang mga lokal nga maki-US nga "think tank." Lakip dinhi ang Stratbase ADR Institute, usa ka institusyon nga ginasuportahan sa dagkung negosyo ug langyawng gubyrno, ug aktibong nakigtinabangay sa embahada sa US ug Australia. Sama ni Powell, gihatagan usab og espasyo sa lokal nga masmidya ang grupong International Development and Security Cooperation, ug pipila ka mga piling akademikong maki-US.

Gawas niini, aktibo usab ang Armed Forces of the Philippines sa saywar aron hatagag rason ang ilang ginahimo nga pagpainit sa tensyon sa WPS. Naghimo sila niadtong Hunyo 28 og "kampanyang impormasyon" nga Mulat.

Ika-8 nga tuig sa *arbitral ruling* mahitungod sa WPS

Sa ika-8 nga anibersaryo sa *arbitral ruling* bahin sa WPS, naglunsad og malinawong *fluvial parade* o parada sa dagat ang mga mangingisda ug kabatan-onan sa Subic, Zambales niadtong Hulyo 12. Giduso sa parada ang malinawon ug diplomatikong solusyon aron ihingusog

Sundi sa panid 7

sa mga patriyotikong Pilipino ang soberanong katungod sa *exclusive economic zone* (EEZ).

Sa desisyon sa Permanent Court of Arbitration niadtong 2016, gibasura niini ang pag-angkon sa China sa tibuok South China Sea, lakip na ang dakung bahin sa WPS, ilalum sa giingon nilang "9-dash line." Giyunan usab sa korte ang soberanong katungod sa Pilipinas sa 200 *nautical miles* (370 km) gikan sa baybayon sa nasud nga giilang EEZ. Gitakda kini ilalum sa 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS).

Nahisukip usab sa desisyon nga ang Scarborough Shoal (Panatag Shoal) usa ka komon nga pangisdaan nga gisaluhan sa tradisyunal o gagmayng nga mangingisdang Pilipino, Vietnamese, ug Chinese. Nagpasabot kini nga dili pwedeng pugngan ang mga mangingisdang Pilipino nga mosulod ug mangisda didto. Bisan og anaa kini sulod sa 200 *nautical miles* sa Pilipinas, ang Scarborough Shoal, dili sakop sa EEZ sa Pilipinas.

Gisaway usab nila ang pagpamig-ot sa China sa mga sakyang pangdagat sa Pilipinas nga naglawaig sa EEZ. Gihatagag duut niini ang pagdaut sa China sa kinaiyahan sa pipila ka bahin sa WPS tungod sa ilang gihimong mga proyektong reklamasyon sa lugar aron magtukod og artipisyal nga mga isla. **AB**

Managsuon, gipatay; tulo pa, gidakop sa militar ug pulis

Gipusil hangtud mapatay sa mga sundalong lulong sa droga sa 2nd IB ang managsuon Ronel, 22, ug Robert Monsanto, 18, sa Sityo Laray, Barangay Aguho, Esperanza, Masbate niadtong Hulyo 8. Ang managsuon nagpatigway sa ilang mga hayop dihang nasugatan ug paturagas nga gipusil sa nag-operasyong mga sundalo.

Gidala sa mga sundalo ang mga patayng lawas sa managsuon sa Barangay San Roque ug didto gipagawas nga mga Pulang manggugubat nga napatay sa usa ka engkwentro. Gi-*display* nila ang mga patayng lawas ug gibutangan og mga armas ug himang iggugubat.

Pagdagit. Gidagit sa mga pwersa sa estado ug wala pa gihapon gipakita ang lider mag-uuma nga si Melchor Luyao, myembro sa Katipunan ng Samahang Magbubukid (Kasama)-Rizal, niadtong Hulyo 9 sa gabii sa Antipolo City. Kasamtangang ginausisa sa mga grupo sa tawhanong katungod kung asa gidala si Luyao ug unsang yunit sa militar o pulis ang midagit kaniya.

Pag-aresto. Duha ka mga tigpanalipud sa katungod sa mga mag-uuma ang iligal nga giaresto sa 4th IB ug pulis sa usa ka barangay sa lungsod sa Bulalacao, Oriental Mindoro niadtong Hulyo 13. Gipakita si Joy Laguardia ug ang iyang kauban duha ka adlaw human sila giaresto.

Dugay na nga *social worker* si Joy ug nagatabang sa mga mag-uuma. Taliwala sa pagpanghingusog sa mga paryente ug mga tigpanalipud sa tawhanong katungod, wala pa gihapon ginapaistorya ang mga giaresto sa ilang pamilya ug gipiling abogado.

Pagkaso og "terorismo." Gipasakahan og kasong "terorismo" o paglapas sa Anti-Terrorism Act ang duha ka lider-unionista gikan sa National Capital Region nga sila Rodrigo Esparago ug Ed Cabuelo. Gilambigit sila sa usa ka engkwentro tali sa hukbong bayan ug militar sa Barangay San Fernando Sur, Laur, Nueva Ecija niadtong Oktubre 8, 2023. **AB**

Internasyunal nga anti-imperyalistang asembliya, malampusong nalunsad sa Malaysia

MALAMPUSONG GIPAHIGAYON SA International League of Peoples' Struggle (ILPS) ang ika-7 internasyunal nga asembliya niini gikan Hunyo 21 hangtud 24 sa Malaysia. Sa komunike nga gipagawas sa liga niadtong Hulyo 11, gipaabot niini nga ang asembliya gitambungan sa 535 ka indibidwal gikan sa 44 ka nasud. Ang 432 ka delegado naggikan sa 192 ka mga organisasyon nga myembro sa ILPS samtang 103 mga bisita ug obserber.

Kini ang pinakadakung asembliya sa kasaysayan sa liga. Sumala sa komunike, kini nagsalamin sa grabeng epekto sa mga imperyalistang krisis sa ekonomiya, pulitika, militar, ug klima sa tibuok kalibutan ug sa paghukom sa katawhan nga magkahiusa ug makigbisog alang sa usa ka mas maayong kalibutan.

Giablihan ang asembliya pinaagi sa pamulong ni Leila Khaled, iladong manggugubat nga Palestinian gikan sa Popular Front for the Liberation of Palestine, mahitungod sa kamahinungdanon sa rebolusyonaryong pakigbisog sa mga Palestinian batok sa agresyon ug okupasyon sa US-Zionista, ug ang importansya usab sa internasyunal nga pakighiusa sa katawhang nakigbisog. Gisundan kini sa mga topiko mahitungod sa nasudnong kagawasan, sosyo-ekonomikong paglambo, demokrasya sa pagbatok sa papisismo, ug makatarunganong kalinaw sa pakigbisog batok sa mga gubat agresyon.

Adunay mga *workshop* ug pagbinayloay og mga kasinatian sa mga delegado nga nahimong sumbanan sa pagpagula sa Pangkinatibuk-ang Deklarasyon sa asembliya. Nagpili usab og bag-ong mga upisyales ang liga. Subling nahapili isip lider niini si Len Cooper gikan sa Australia ug kinatibuk-ang kalihim niini si Azra Sayeed gikan sa Pakistan.

Giparangalan sa asembliya si Kaubang Jose Maria Sison, nga nagsilbing *chairman emeritus* sa liga. Kini ang unang internasyunal nga asembliya nga gipahigayon sukad sa iyang pagpanaw niadtong 2022.

100

kaso sa paglapas sa kagawasan sa pagpamahayag sa kampus ang narekord sa duha ka tuig sa rehimeng Marcos.

Gikan sa: College Editors Guild of the Philippines

90

Palestino ang gimasaker sa pagpamomba sa US-Israel sa al-Mawasi, usa ka gitakdang "safe zone" alang sa mga bakwit sa Gaza niadtong Hulyo 13. Lima ka bomba ug lima ka misayl nga hinimo sa US ang gipabusikad sa mga Zionista.

Espeyal nga Report:

MADUGUONG "BAGONG PILIPINAS" SA REHIMENG US-MARCOS

Taho sa Tawhanong Katungod
(Disyembre 1, 2023-Hunyo 30, 2024)

https://philippinerevolution.nu/20240715_abhr

88%

gitaas sa produktibidad sa mga mamumuong Pilipino gikan 1989 kung kanus-a gisugdan ang rehiyonal nga pagtakda sa suhulan.

Sa parehong panahon, miubos og 22% ang tinuod nga bili sa suhulan.

1.1 milyon

ang abereyds sa nawalang trabaho sa agrikultura kada bulan gikan Enero-Mayo 2024 tungod sa pagkaatrasado sa sektor ug bulnerabilidad niini sa mga pag-usab sa panahon sama sa El Niño ug Bagyong Agaton

5.5%

implasyon alang sa 30% pinakakabus nga pamilyang Pilipino, gikan 5.3% niadtong Mayo ug 3.6% niadtong Enero.

Pinakapaspas ang pagsaka sa presyo sa pagkaon alang sa maong seksyon sa katilingban, gikan 3.3% niadtong Enero, ngadto sa 6.1% niadtong Mayo ug 6.5% sa Hunyo.

37%

lamang sa makabuhi na suhulan nga ₱1,210 niadtong Hunyo ang abereyds nga suhulan sa tibuok nasud nga ₱442/adlaw.

Gikan sa: Ibon Foundation

₱58+

na ang baylo sa piso sa dolyar karong Hulyo, gikan ₱50=\$1 niadtong Enero 2022.

74th IB: Berdugo sa Sityo Canonghan

Pinaagi sa mga sundalo sa 74th IB, ginaatake karon ang Sityo Canonghan, Barangay Osmeña, Palapag, Northern Samar. Sukad Abril 2023, sa pag-abot sa berdugong yunit sa sityo, daghang mga paglapas sa tawhanong katungod ang nahitabo sa lugar.

Niadtong Hunyo 2, gipaulanan og bala sa mga sundalo sa 74th IB ang 11 ka mag-uuma, lakip ang pito ka menor-de-edad, samtang nagtrabaho sa koprasan sa sityo. Human niini, giaresto sila sa mga sundalo ug gidala sa hedkwarters.

Gipagawas sa 74th IB nga usa ka engkwentro sa Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Northern Samar ang nahitabo niadtong adlawa. Malisyo-so pang gipahayag sa militar nga "giluwas" nila ang mga menor-de-edad nga giingong mga "kuryer sa pagkaon" sa hukbong bayan. Nakasinati ang mga bata og tortyur gikan sa mga sundalo.

Ginaila sila karon nga mga "hostage" o "pangpaon" aron pugson ang ilang mga ginikanan nga "mosurender" bisan pa nga mga sibilyang mag-uuma lamang sila sa komunidad. Gipugos usab silang magbansay nga mahimong mga espia o aset sa mga pasistang sundalo. Daku kini nga paglapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod.

Gawas niini, narekord usab ang pag-aresto sa lima ka indibidwal niadtong Pebrero ug Mayo, lakip ang usa ka 4-anyos nga bata. Nanganyon usab ang mga berdugong sundalo duul sa bukirong bahin sa sityo niadtong Marso.

Narekord usab sa Barangay Osmeña ang kanunay nga pagpatawag sa mga sundalo sa mga pamilya sa mga mag-uuma aron magpa-"clear" sa ilang mga pangalan. Nagpahamtang usab ang 74th IB og "lockdown" sa barangay.

Pugos nga ginapalista ang mga mag-uuma sa "logbook" adlaw-ad-

law aron subayon ang ilang mga lihok. Ginatakdaan pa sa militar kung unsang orasa ra sila pwede magtrabaho sa uma. Gibawalan sila nga magdala og bugas sa ilang koprasan. Bisin ang mga tindahan ginapugos nga maglista sa mga pagkaon o bisin unsang materyales nga ilang gipalit.

Ang 74th IB gipangulohan ni Lt. Col. Jose Roy Manuel Dizon. Ang yunit gideploy sa Eastern Visayas niadtong Pebrero 2023 isip kabahin sa plano sa rehimeng Marcos nga tapuson ang BHB sa rehiyon. Kauban nila ang 22 ka batalyon ilalum sa 8th ID nga nakadeploy sa rehiyon.

Nagdala og kagutom

Labaw nga kagutom ug kalisud ang gidala sa terorismo sa 74th IB sa sityo. Sa wala pa ang pagdeploy sa 74th IB dinhi niadtong 2023, nagsugod pa lamang ang mga mag-uuma sa pagbangon gikan sa epekto sa Bagyong Tisoy

niadtong 2019 ug sa peste sa *cocolisap*.

Sumala sa pagtuon, mihagba og 70% ang ani sa mga residente sa sityo sa ilang kalubihan tungod sa epekto sa bagyo. Gikan sa 330,100 nga lubi nga naani kada tulo ka bulan, nahimo na lamang kining 99,220. Katugbang kini sa 76,960 kilo sa kopras nga nawala nga nagkantidad og ₱1.5 milyon.

Pinakanaapektuhan ang mga pobreng mag-uuma nga naglangkub sa 67% sa mga pamilya sa sityo. Mihagba sa 83% ang ilang produksyon sa lubi. Dugang paantus kanila ang presensya sa 74th IB, ug ang gipahamtang niining *lockdown*, nga naglimita sa ilang oras sa koprasan ug umahan.

Daghang bunga sa lubi ang nungasayang tungod wala dayon makopras. Adunay kaso nga nabuntan na ang lubi apan wala na naluto ug nadaut na lang tungod sa operasyon ug pagpamig-ot sa militar. Limitado na usab ang pagtanum sa humay, lagutmon ug utanon tungod sa pagpamig-ot sa mga sundalo.

Sa matag pamilya nga may lima-ka-myembro sa sityo, kinahanglan nila og usa ug tunga ka sakong bugas sa usa ka bulan para sa konsumo. Tungod kay walay mga lagutmon ug tanum nga humay, ang pagpangopras ang tinubdan sa ilang inadlaw-adlaw nga gasto.

Sa kasinatian sa pamilya, 100 kilo sa kopra na lamang sa kantidad nga ₱25.00 kada kilo (kantidad nga ₱2,500) ang ilang naani sa usa ka bulan. Kulang kaayo kini para sa ilang pagkaon. Tungod niini, kinahanglan nilang mangita og laing tinubdan, nga ginapugngan usab sa militar. **AB**

Iskemang BRT sa Iloilo, mini nga modernisasyon sa hakog-sa-ganansyang kumprador ug langyaw

Gianunso sa miaging bulan sa lokal nga gubyrno sa Iloilo City nga ginatun-an na niini ang sistemang *bus-rapid transit* (BRT) nga gi-presentar sa First Balfour Inc. Kabahin kini sa mini nga Public Utility Vehicle Modernization Plan (PUVMP) nga hinungdan sa pagpalagpot sa mga dyip sa kalsada ug pag-ilog sa panginabuhian sa mga gagmayng drayber ug opereytor. Pagatukuron ang BRT sa mga kalsadang gipaluag sa *jeepney phaseout* ug ang mga rutang gipanipis sa Local Public Transport Route Plan. Ang First Balfour gipang-iyahan sa pamilyang Ayala, usa sa mga labing dakung burges-kumprador sa nasud.

Gitibuok niadtong 2023 ang plano para sa iskemang BRT sa syudad sa mga “ekspertong” Swede, gamit ang \$1 milyong “grant” gikan sa Swedfund, institusyong pangpinansya sa gubyrno sa Sweden. Kabahin sa paghatag og “grant,” nga sa aktwal usa ka pautang sa lokal nga gubyrno, ang pagsulod sa mga konsultant ug kumpanyang Swedish sa lokal nga sektor sa transportasyon.

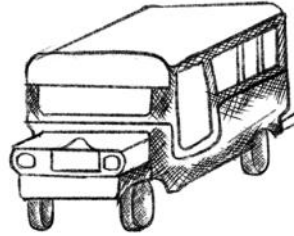
Ginapatulon sa Swedfund ug sa mga kakunsabo niining mga upisyales sa Iloilo ang iskemang BRT sa rason nga gikinahanglan kini sa syudad para sa “pag-amping sa kinaiyahan ug sistema sa transportasyong urban nga ubos ang karbon.” Ilalum niini, pagapulihan sa mga *e-bus* ang mga “karaang dyip” aron kuno makunhuran ang polusyon ug *greenhouse gases* (GHG) sa syudad nga nagpagrabe sa pag-init sa planeta. Daku kining kabuang tungod kay ang mayor nga nagabuga og GHG sa isla mao ang mga plantang nagamugna og kuryente. Nagsalig ang 91.9% nga panginahanglan sa kuryente sa Panay sa mga plantang *coal-fired* (58.2%) ug *diesel/bunker-fired* (33.7%). Kung itandi, gamay ra ang bahin nga ginabugang GHG sa mga regular nga bus ug dyip.

Gibanabanang manginahanglan ang proyekto og P2.4 bilyon para sa pagpaluag sa mga kalsada ug pagbutang sa mga gikinahanglang pasilidad sama sa mga *waiting shed*, *traffic light* ug uban pang rekisito sa paggana sa sistemang BRT. Gina-kampanya kini karon sa lokal nga gubyrno aron ipailalum sa programang Public-Private Partnership

aron gahinan og pangpublikong pondo sa nasudnong gubyrno.

Pagalangkuban sa First Balfour ang mayor nga ruta sa Diversion Road ug yaweng mga ruta sa distrito sa Jaro ug Arevalo. Sa plano niini, mopalit og pasiunang 48 ka *e-bus* o mga debatoryang bus gikan sa BYD (Build Your Dreams), usa ka multinasyunal nga kumpanya nga nakabase sa China. Nagkantidad ang mga *e-bus* sa BYD og \$246,000 hangtud \$605,000 kada usa o P14.27 milyon-P35.09 milyon (58=P1). Sa kasamtangang limitadong serbisyo sa mga *e-bus* sa Metro Manila, anaa na sa \$1 (P58) ang batakang pamasaha. Tulo hangtud upat ka beses kini nga mas mahal sa pamasaha sa regular nga mga bus ug 4-5 ka beses nga mas mahal kumpara sa mga tradisyunal nga dyip.

Adunay 2,500 ka tradisyunal nga dyip sa syudad niadtong Disyembre 2023. Sa datos sa ahensya sa transportasyon sa syudad, 75% dinhi ang nagpailalum sa konsolidasyon tungod sa kahadlok nga mawad-an og panginabuhian pag-abot sa Mayo. Ang 625 ka yunit nga wala nagpakonsolida makanunayong gipahimangnoang palagputon sa kalsada. Mas grabe, gikan Hunyo, 40% na lamang sa mga dyip gikan sa mga lungsod nga nakapalibot sa syudad ang gitugutang mamasada sulod niini, bisan pa og nagpailalum na ang mga drayber sa pugos nga konsolidasyon. Nagresulta kini sa grabeng pagka-

hagba sa kita sa mga drayber gikan sa P800/kada adlaw ngadto sa P300 ug sa mga opereytor gikan sa P3,500 ngadto sa P1,500 kada adlaw.

Han-ukanan sa langyawng kapital

Gawas sa Iloilo BRT, 11 pa ka sistemang BRT ang nakapailalum sa programang pangtransportasyon sa rehimg Marcos. Kining tanan du-so og pakana sa mga langyawng institusyon sa pinansya.

Anaa pa sa pagpangandam, pagplano og pagpalambo ang mga sistemang BRT sa Bataan, Central Luzon, Manila Bay, EDSA (Metro Manila High-Quality Bus Corridor ug EDSA Busway Improved Project), Skyway, Panglao-Tagbilaran sa Bohol, General Santos City ug Cagayan de Oro. Aprubado na ang proyekto ng Davao BRT ug gisugdan na ang konstruksyon sa BRT sa Cebu.

Ang mga BRT sa EDSA ug Davao mga proyekto sa Asian Development Bank sa Japan. Usa ka bilyong dolyar o P58 bilyon ang gipautang niini para sa Davao BRT.

Samtang, ang Cebu BRT usa ka proyekto sa World Bank ilalum sa Clean Technology Finance niini og Agence Française de Développement sa gubyrno sa France. Nahuman na ang “ground breaking” sa proyekto nga gisalmutan mismo ni Ferdinand Marcos Jr niadtong Pebrero 27, 2023.